

Aleksandra Czechowska

Zabezpieczenie imprezy masowej o podwyższonym ryzyku przez policję pod kątem o charakterze logistycznym

---

Przegląd Naukowo-Metodyczny. Edukacja dla Bezpieczeństwa nr 1, 93-110

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Aleksandra CZECHOWSKA

Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa w Poznaniu

ZABEZPIECZENIE IMPREZY MASOWEJ O PODWYŻSZONYM RYZYKU PRZEZ POLICJĘ POD KĄTEM ZADAŃ O CHARAKTERZE LOGISTYCZNYM

Policja oprócz zadań codziennej służby na którą składa się przede wszystkim patrolowanie ulic, niedopuszczenie do przestępstw i wykroczeń oraz interweniowanie w przypadku naruszeń przepisów prawa, wykonuje również zadania związane z zabezpieczeniem wszelkiego rodzaju imprez. Głównym zadaniem policji podczas imprez jest niedopuszczenie do zakłócenia porządku, ochrona życia i zdrowia oraz przeciwdziałanie potencjalnym zamachom terrorystycznym. Na potrzeby zabezpieczenia imprezy masowej powoływane są Oddziały Policji. Przez Oddziały Policji należy rozumieć odpowiednią wyszczególnioną strukturę, która powstaje na bazie Oddziałów Prewencji Policji oraz Nieetatowych Oddziałów Prewencji Policji.

Imprezę masową o charakterze artystyczno – rozrywkowym czy też sportowym, nazywamy **imprezą masową**. Ma ona charakter **imprezy masowej o podwyższonym ryzyku bezpieczeństwa** wówczas, gdy podczas jej trwania zgodnie z informacją przewidywane są zagrożenia lub gdy dotychczasowe doświadczenia dotyczące zachowania osób uczestniczących mówią iż istnieje obawa wystąpienia aktów przemocy lub agresji.¹ Cechy charakterystyczne pozwalające zakwalifikować daną imprezę jako masową przedstawia Tabela nr 1.

Tabela nr 1: Charakterystyczne cechy imprez masowych

Lp.	Charakter imprezy masowej	Miejsce odbywania	Minimalna liczba uczestników	Wysokość ryzyka
1.	Artystyczno-rozrywkowa	budynek (hala)	500	Normalna
2.	Artystyczno-rozrywkowa	stadion	1000	Normalna
3.	sportowa	budynek (hala)	300	Normalna
4.	sportowa	budynek (hala)	200	Podwyższona
5.	sportowa	stadion	1000	Normalna
6.	sportowa	stadion	300	Podwyższona

Źródło: opracowanie na podstawie Ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych

Ryzyka które występują na przedmiotowych imprezach mają najczęściej charakter zagrożenia terrorystycznego lub zakłócenia porządku publicznego, wrogiego nastawienia wobec siebie uczestników imprezy, utrudnień w ruchu drogowym, kolejowym i pieszym. W dobie globalizacji, struktury siatek terrorystycznych coraz częściej przenikają do naszego kraju. Związane jest to przede wszystkim, ze zmniejszeniem punktów granicznych, zwiększaniem swobód obywatelskich, zaufaniem państwa do obywatela oraz rozwojem technologicznym

¹ Ustawa o bezpieczeństwie imprez masowych z dnia 20 marca 2009 r. (Dz. U. 2009.602.504)

pozwalającym w coraz lepszy sposób fałszować dokumenty tożsamości co umożliwia „legalne” przebywanie na terenie kraju. Wrogie nastawienie wobec siebie uczestników imprezy (np. pseudokibiców) i związane z tym zakłócenia porządku, prowadzą do powstania niebezpieczeństwa, które w niesprzyjających okolicznościach może wymknąć się spod kontroli i przenieść na teren miasta powodując długotrwałe zamieszki.² Ponadto utrudnienia w ruchu drogowym, kolejowym i pieszym, stanowią dużą dolegliwość i dyskomfort dla mieszkańców w rejonie, w którym odbywa się impreza masowa.

W związku z powyższymi zagrożeniami na **organizatorach imprez** o podwyższonym ryzyku bezpieczeństwa spoczywa obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom takiego przedsięwzięcia. To właśnie organizator przedsięwzięcia odpowiada za bezpieczeństwo w miejscu odbywania się imprezy masowej. Jest on zobowiązany do spełnienia niezbędnych wymogów, które warunkują możliwość przeprowadzenia imprezy masowej. Zadania odpowiedzialnego za przebieg imprezy, polegają w szczególności na zapewnieniu bezpieczeństwa uczestnikom, przestrzegania porządku zgodnego z przepisami prawa, zapewnienia pomocy medycznej. Organizator musi zapewnić odpowiedni stan infrastruktury budowlanej, sprawność urządzeń technicznych, a w szczególności musi spełnić wymogi dotyczące ochrony przeciwpożarowej i sanitarnej. Organizator zapewnia w szczególności:³

- 1) spełnienie wymogów określonych, w szczególności, w przepisach prawa budowlanego, w przepisach sanitarnych i przepisach dotyczących ochrony przeciwpożarowej;
- 2) pomoc medyczną;
- 3) udział służb porządkowych, służb informacyjnych oraz kierującego tymi służbami kierownika do spraw bezpieczeństwa;
- 4) zaplecze higieniczno-sanitarne;
- 5) wyznaczenie dróg ewakuacyjnych oraz dróg umożliwiających dojazd pojazdom służb ratowniczych i Policji;
- 6) warunki do zorganizowania łączności pomiędzy podmiotami biorącymi udział w zabezpieczeniu imprezy masowej;
- 7) sprzęt ratowniczy i gaśniczy oraz środki gaśnicze niezbędne do zabezpieczenia imprezy masowej w zakresie działań ratowniczo-gaśniczych;
- 8) wydzielone pomieszczenia dla służb kierujących zabezpieczeniem imprezy masowej.

Warunkiem przeprowadzenia przedsięwzięcia jest uzyskanie odpowiedniej zgody **jednostek samorządowych** (prezydenta, wójta, burmistrza). Jednak ostateczne zdanie odnośnie organizacji imprezy masowej ma urzędnik administracji rządowej, którego przedstawicielem na terenie danego regionu jest wojewoda. Wojewoda może wydać zakaz odbywania się imprezy, nawet gdy dany

---

² W przypadku meczów piłki nożnej zakłócenia porządku wynikają z antagonistycznego nastawienia kibiców gospodarzy w stosunku do przyjezdnych. Gospodarze uważają teren swojego miasta za bastion. Wśród drużyn zawiązywane są zarówno sojusze tzw. „zgody” jak i konflikty tzw. „kosy”. Przeważająca ilość drużyn jest wrogo nastawiona do siebie. Wśród kiboli panuje agresja i brak tolerancji. Opracowany jest potoczny kodeks kibola który ma na celu wywoływanie burd i nieprzestrzeganie przepisów prawa (wybryki chuligańskie).

³ Ustawa o bezpieczeństwie imprez masowych z dnia 20 marca 2009 r. (Dz.U. 2009.62.504)

urząd miasta gminy wydał takowe zezwolenie. Zgoda lub odmowa jest wydawana po zasięgnięciu opinii służb, które ustawowo odpowiadają za bezpieczeństwo są to przede wszystkim: Policja, Straż Pożarna, Sanepid, a razie potrzeby w innych służbach i organach.

Obowiązkiem organizującego imprezę jest reagowanie na zakłócenia prawa dostępnymi środkami technicznymi i osobowymi, jakie musi sobie zapewnić aby sprawnie przeprowadzić dane widowisko sportowe lub artystyczne. Z ustawy o Bezpieczeństwie Imprez Masowych jasno wynika, iż organizator odpowiada tylko i wyłącznie w miejscu gdzie impreza się odbywa. Organizatora przedsięwzięcia nie interesują naruszenia prawa i przepisy chociażby miały miejsce w bezpośrednim sąsiedztwie imprezy. Kierownicy imprez wychodzą z założenia, że za teren okalający imprezę odpowiadają służby miejskie. Organizator nie odpowiada za drogi dojścia i przybycia uczestników, które znajdują się poza miejscem odbywania imprezy masowej.⁴ Odpowiedzialność za bezpieczeństwo uczestników imprez masowych w głównej mierze spoczywa na **Policji**. Przepisy dokładnie określają zakres jej odpowiedzialności i obowiązków. Obowiązkiem policji jest w szczególności zapewnienie bezpieczeństwa i porządku w rejonie odbywania się imprezy, a w szczególności zapewnienie bezpiecznych dróg dojścia i rozejścia się uczestników, niedopuszczanie do zakłócania porządku w tym bójek, pobic i innych naruszeń prawa które wywołują zgorszenie i demoralizację w miejscach publicznych. Policja prowadzi stricte logistyczne czynności mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa na terenie miasta. W tym celu przeprowadzone są odpowiednie działania mające na celu ograniczenie tego typu zachowań. Obowiązkiem organów policji jest wydanie opinii dotyczącej bezpieczeństwa w miejscu odbywania się imprezy. Przedstawiony dokument nie warunkuje odbywania się imprezy, o fakcie jej odbycia decyduje urząd wydający pozwolenie na daną imprezę.

Pomimo tego, iż organizator odpowiada za bezpieczeństwo imprezy masowej to i tak nie zwalnia to policji z dysponowania odpowiednimi środkami technicznymi i ludzkimi w zależności od rangi imprezy i stopnia zagrożenia. W przypadku zakłócenia porządku, gdy organizator swoimi środkami nie jest w stanie doprowadzić do zachowania zgodnego z prawem interweniuje policja, a więc odpowiedzialność organizatora jest w pewny sensie iluzoryczna, ponieważ gdy siły organizatora nie opanowują sytuacji kryzysowej to do akcji kierowana jest policja. Kwestie użycia pododdziałów policji w miejscu odbywania się imprezy reguluje artykuł 22 ust. 4, Ustawy o Bezpieczeństwie Imprez Masowych.⁵

W zależności od wielkości imprezy, a w szczególności stopnia zagrożenia policja musi wdrożyć odpowiednie **procedury**. Do tego celu służą wypracowane algorytmy działań, jak również procedury postępowania w przypadku mogących wystąpić potencjalnych zagrożeń. W związku z powyższym zostało opracowane

⁴ Często organizatorzy próbują ograniczyć ilość uczestników np. do 999 osób lub twierdzić, iż nie ma potrzeby wprowadzania podwyższonego ryzyka, aby nie kwalifikować danego przedsięwzięcia pod ustawę. Takie działania osób odpowiedzialnych za daną imprezę ma na celu ograniczenie kosztów. Impreza masowa to większe wydatki np. większa ilość ochrony, zapewnienie zaplecza medycznego czy też uzyskanie opinii od służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo.

⁵ Przedmiotowy artykuł brzmi następująco: w przypadku gdy działania służby porządkowej o których mowa w ust. 1, są nieskuteczne, organizator lub kierownik do spraw bezpieczeństwa występuje do Policji o udzielenie pomocy, niezwłocznie potwierdzając ten fakt pisemnym zgłoszeniem (Ustawa o bezpieczeństwie imprez masowych z dnia 20 marca 2009 r.)

i wdrożone zarządzenie nr 213 Komendanta Głównego Policji, które ma na celu ujednoczenie nazw działań i przedsięwzięć policyjnych. Wszystkie działania mają charakter interwencji dlatego też w zależności od wielkości i zagrożenia przyjęto następujące nazewnictwo: interwencja, akcja policyjna, operacja policyjna.

Tabela nr 2 zawiera definicje użytej terminologii.

Tabela nr 2: Nazewnictwo dla działań i przedsięwzięć policyjnych.

TERMIN	DEFINICJA
Interwencja	szybkie włączenie się policjanta lub policjantów w tok zdarzenia naruszającego normy prawne lub zasady współżycia społecznego i podjęcie działań zmierzających do ustalenia charakteru, rodzaju i okoliczności powstałego zdarzenia oraz przedsięwzięć ukierunkowanych na przywrócenie naruszonego porządku prawnego lub zasad współżycia społecznego
Akcja policyjna - zwana dalej „akcją”	zespół przedsięwzięć organizacyjnych, taktycznych i materiałowo-technicznych podejmowanych w sytuacjach kryzysowych, w celu zapobieżenia lub likwidacji stanu zagrażającego życiu i zdrowiu ludzi lub ich mieniu albo bezpieczeństwa i porządku publicznego, a z rodzaju sytuacji kryzysowej i towarzyszących okoliczności wynika, że nie jest możliwe podjęcie skutecznych działań przy użyciu sił i środków pozostających aktualnie w dyspozycji właściwej komendy powiatowej Policji
Operacja policyjna - zwana dalej „operacją”	zespół przedsięwzięć organizacyjnych, taktycznych i materiałowo-technicznych podejmowanych w sytuacjach kryzysowych, w celu zapobieżenia lub likwidacji stanu zagrażającego życiu i zdrowiu ludzi lub ich mieniu albo bezpieczeństwa i porządku publicznego, w przypadku gdy zdarzenie obejmuje swoim zasięgiem obszar więcej niż jednej komendy wojewódzkiej Policji lub komendy powiatowej Policji albo w sytuacji prowadzenia działań przedłużających się w czasie, do prowadzenia których niezbędne jest wsparcie siłami i środkami oraz zapleczem logistycznym wykraczającym poza potencjał właściwej komendy wojewódzkiej Policji lub komendy powiatowej Policji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Zarządzenia 213 Komendanta Głównego Policji z dnia 28.02.2007r. w sprawie metod i form przygotowania i realizacji zadań Policji w przypadkach zagrożenia życia i zdrowia ludzi lub ich mienia albo bezpieczeństwa i porządku publicznego (Dz. Urz. KGP z dnia 21 marca 2007 r.)

Ilość **funkcjonariuszy, sprzętu i środków transportu** jest niejednokrotnie dziesięciokrotnie większa niż w przypadku imprezy o normalnym poziomie bezpieczeństwa.⁶ Ponadto obowiązkiem stróżów prawa jest zapewnienie bezpiecznego dojazdu i dojazdu uczestników imprezy. Działanie to ma na celu niedopuszczenie do zakłóceń porządku, bójek, pobić i kradzieży oraz zapewnienie

⁶ Powoływane są Nieetatowe Oddziały Policji, których zadaniem jest działanie w pododdziale zwartym, mającym na celu przywrócenie porządku podczas zbiorowego zakłócenia porządku. W/w pododdziały są oczywiście odpowiednio wyposażone i umundurowane. Posiadają sprzęt ochrony osobistej i środki przymusu. Rodzaj imprezy powoduje powołanie policjantów z różnych komend danego województwa, a zasięg terytorialny danego przedsięwzięcia odbywa się na terenie różnych powiatów, a nawet województw ze względu na przemieszczających się z różnych kierunków uczestników. Przeprowadzanie operacji ma miejsce gdy np. antagonistyczni do siebie kibice mają spotkać się na jednej imprezie, a z informacji oraz rozpoznania operacyjnego wynika, iż może nastąpić zakłócenie porządku. Przykładem tegoż przedsięwzięcia może być mecz piłkarski pomiędzy drużynami Lechii Gdańsk i Legii Warszawa. Operacja jest wdrażana w przypadku imprez podwyższonego ryzyka.

spokoju osobom poruszającym się środkami komunikacji, które nie uczestniczą w imprezie masowej. W związku z powyższym Policja organizuje patrole zabezpieczające które konwojują uczestników imprezy i monitorują trasę przejazdu na terenie poszczególnych powiatów. Patrol zabezpieczający jest jednym z większych przedsięwzięć logistycznych. Ilość funkcjonariuszy i sprzętu jest zależna od ilości uczestników przybywających na daną imprezę. Sprawę patroli zabezpieczających reguluje Zarządzenie Nr 982 Komendanta Głównego Policji.⁷ Z zapewnieniem poziomu bezpieczeństwa wiąże się również bezpieczeństwo na całej trasie przejazdu. Oczywiście obstawienie całej trasy przejazdu jest niemożliwe z powodu ograniczonych zasobów ludzkich i sprzętowych. W związku z powyższym komendanci poszczególnych komend powiatowych mają obowiązek zabezpieczyć miejsca newralgiczne na danej trasie przejazdu.⁸

Zagrożenia imprez masowych mogą występować zarówno na etapie przygotowania, organizowania jak i przebiegu imprezy masowej. Ma to związek z charakterem imprez, ilością uczestników, lokalizacją, stopniem ryzyka oraz przygotowaniem i zaangażowaniem zarówno organizatorów jak i służb mundurowych. Do typowych zagrożeń logistyki imprez masowych możemy zaliczyć:⁹

- brak zasilania elektrycznego dla systemu informatyczno-informacyjnego, monitoringu, systemu, urządzeń elektrycznych itp.;
- awarie, niesprawności wyposażenia i urządzeń zabezpieczających;
- niewłaściwe zaplanowanie szlaków komunikacyjnych;
- błędy ludzkie w zakresie konserwacji, przeglądów;
- monitoring niewystarczający do rangi i zagrożeń;
- brak albo słaba organizacja współdziałania między podmiotami odpowiedzialnymi za zabezpieczenie logistyczne;
- brak oceny ryzyka oraz mechanizmów zarządzania sytuacjami nietypowymi (brak opracowanych procedur);
- niewyszkolony, mało doświadczony personel logistyczny;
- brak rozeznania, co do ilości, jakości, miejsca zasobów w najbliższym otoczeniu, a mających wpływ na procesy logistyczne imprez masowych.

⁷ Zarządzenie Nr 982 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 września 2007 r. w sprawie zasad organizacji i trybu wykonywania przez Policję zadań związanych z rozpoznaniem, zapobieganiem, zwalczaniem przestępstw i wykroczeń popełnianych w związku z imprezami sportowymi oraz gromadzenia i przetwarzania informacji dotyczących bezpieczeństwa masowych imprez sportowych (Dz. Urz. KGP z dnia 1 października 2007 r.

⁸ W przypadku Gdańska i przyjazdu kibiców np. z Łodzi, koordynacji wymaga współpraca policjantów z poszczególnych województw, która polega na monitorowaniu całej trasy przejazdu. Należy nadmienić, iż patrol wahadłowy odbywa się na całej trasie przejazdu od momentu wyjazdu do przybycia do miejsca docelowego. Jeżeli powyższe zadanie ma zasięg kilku województw to policjanci danego regionu prowadzą patrol wahadłowy do granicy województwa, a następnie zadania związane z zabezpieczeniem obejmują funkcjonariusze właściwej według podziału terytorialnego komendy wojewódzkiej. Powyższe zadania determinują bardzo duże koszty czasowe i sprzętowe. Powodem tego stanu rzeczy jest potrzeba dotarcia odpowiedniej liczby policjantów na granicę województwa.

⁹ P. Sienkiewicz, P. Górski, H. Świeboda, *Zagrożenia dla bezpieczeństwa logistycznego imprez masowych*, (w:) *Badania operacyjne i systemowe a zagadnienia społeczeństwa informacyjnego, bezpieczeństwa i walki*, red. J. Kacprzyk, A. Najgebauer, P. Sienkiewicz, wyd. Polskie Towarzystwo Badań Operacyjnych. Warszawa 2008, s. 206

Zadaniem kierujących danym przedsięwzięciem jest przewidywanie zagrożeń mogących wystąpić na imprezie masowej i stosowanie działań wyprzedzających, które nie pozwolą na zachowania niezgodne z prawem lub eskalacje konfliktów. W związku z powyższym konieczny jest odpowiedni **system dowodzenia oraz sprzęt ochronny policjanta, uzbrojenie oraz środki transportu**, które są niezbędne do wykonania działań logistycznych i porządkowych podczas imprezy masowej. Tabela nr3 przedstawia sprzęt uzbrojenia i ochrony osobistej policjanta podczas imprezy masowej.

Tabela nr 3: Sprzęt uzbrojenia i ochrony osobistej policjanta podczas imprezy masowej

Zabezpieczenie	Funkcja zabezpieczenia
wyposażenie funkcjonariuszy w n/w ochrony osobistej¹⁰	
kamizelki kamienioodporne	chronią tułów policjanta od szyj po pas. Wykonane są z odpornego materiału
kaski typu „resal”	z przezroczystą szybą służą do ochrony głowy i twarzy - przyłbica jest odpowiednio wygłuszona i odporna na uderzające przedmioty. Ponadto konstrukcja kasku pozwala na zamontowanie urządzeń radiotelefonicznych, umożliwiających łączność z dowodzącymi bez potrzeby jego ściągania.
rękawice przeciwuderzeniowe	mają na celu ochronę rąk policjanta przed uderzeniami i niebezpiecznymi przedmiotami.
nałokietniki i nakolanniki	chronią ręce i nogi interweniującego. Wykonane z odpowiedniego materiału który jest pokryty specjalnym plastikiem. Uderzenie policjanta w osłonięte części ciała nie powoduje obrażeń lub znacznie je ogranicza
maski przeciwgazowe	zadaniem maski jest filtracja powietrza ochronna dróg oddechowych, skóry twarzy oraz oczu podczas użycia gazu łzawiącego
tarcze	zadaniem tarcz jest ochrona przed rzuconymi niebezpiecznymi przedmiotami, a w razie potrzeby służą do ogradzania zwaśnionych grup kibicowskich
sprzęt uzbrojenia pomagający przywrócić naruszony porządek publiczny	
palkę służbową typu PS (palka szturmowa)	umożliwia ona zarówno zadawanie uderzeń, pchanie i stosowanie bloków obronnych używana jest zgodnie z przypadkami określonymi w ustawie o policji i rozporządzeniu o użyciu środków przymusu
kajdanki	używane przez policjantów podczas zabezpieczeń mają na celu unieruchomienie rąk osoby zatrzymanej w celu niedopuszczenia do czynnej napaści i mają służyć ograniczeniu agresji. Podczas zabezpieczeń ze względu na możliwość zatrzymania wielu osób pododdziały wyposażone są w kajdanki jednorazowego użytku (plastikowe).
ręczne wyrzutnie gazów łzawiących (RWGŁ)	przeznaczony do miotania granatów z gazem łzawiącym na odległość do 100 metrów
butlowy gaz pieprzowy	służy do obezwładniania niebezpiecznych osób powodując ich czasową niezdolność działania. Znajduje się w dwóch butlach

¹⁰ Na podstawie Zarządzenia Nr 13 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia norm wyposażenia jednostek, komórek organizacyjnych Policji i policjantów oraz szczegółowych zasad jego przyznawania i użytkowania (Dz. Urz. KGP z dnia 30 września 2002 r.)

Zabezpieczenie	Funkcja zabezpieczenia
	metalowych o pojemności 4 dm ³ . Nie wywołuje trwałych skutków ubocznych. Zazwyczaj skutki użycia osoby niebezpieczne odczuwają przez około 2 godziny, jednakże znaczna poprawa następuje po około 20 minutach. Efektywny zasięg rażenia wynosi około 12m.
strzelbę mossberg	służy do niszczenia osłon technicznych jak również używana jest jako środek przymusu bezpośredniego w przypadku odpięcia czynnej napaści czy też zbiorowego zakłócenia porządku. Jednolufowa broń strzelecka systemu przeładowania „pump action” tzn. po każdym strzale należy ją przeładowywać ręcznie. Celność rażenia wynosi 50 metrów. Broń na wyposażenie policji została wprowadzona w 2004 r. ¹¹ Do broni gładko lufowej typu mossberg używane są pociski miotane. Rodzaj użytych pocisków zależy od charakteru działań policyjnych. Na potrzeby imprezy masowej stosuje się amunicję niepenetracyjną. Amunicja niepenetracyjna ma małą energię kinetyczną pocisku, są to naboje z pociskami gumowymi oraz naboje hukowe. Do zatrzymywania niebezpiecznych przestępców do przedmiotowej broni używana jest amunicja penetrująca, są to pociski ołowiane i proszkowe o wysokiej energii kinetycznej. Amunicja stosowana w policji została podzielona na trzy główne kategorie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rozporządzenia MSW w sprawie umundurowania policjantów, Zarządzenia Nr 13 KGP w sprawie określenia norm wyposażenia jednostek, komórek organizacyjnych Policji i policjantów oraz szczegółowych zasad jego przyznawania i użytkowania oraz opracowania: asp. szt. Waldemar Żółtaszek mł. asp. Ryszard Lorkowski Zakład Wyszkozenia Specjalnego Strzelba gładko lufowa kaliber 12/76Mossberg

Środki przymusu muszą być używane zgodnie z obowiązującym prawem.¹² Wszystkie te przedmioty posiadają odpowiednie atesty i certyfikaty i są dopuszczone do użytku przez polską policję. Zabronione jest używanie innych środków, chociażby były bardziej skuteczne ale nie mieszczą się w katalogach wymienionych w ustawach i rozporządzeniach. Za użycie środków w sposób niewspółmierny do zagrożenia lub niezgodny z prawem policjanci odpowiadają zarówno dyscyplinarnie jak i karnie.¹³ Kodeks karny w art. 231, jednoznacznie określa odpowiedzialność funkcjonariusza za przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków.¹⁴ Każde użycie środka przymusu musi być udokumentowane w odpowiednich książkach i notatnikach służbowych, łącznie z określeniem podstawy prawnej na jakiej użyto przedmiotowych środków. Po

¹¹ Na podstawie Opracowania: asp. szt. Waldemar Żółtaszek mł. asp. Ryszard Lorkowski Zakład Wyszkozenia Specjalnego Strzelba gładkolufowa kaliber 12/76Mossberg – wyd. II Szkoła Policji w Katowicach z 2009

¹² Przykładowo użycie strzelby gładko lufowej regulują następujące przypadki: odpięcia czynnej napaści, odpięcia gwałtownego zamachu na mienie, odpięcia bezpośredniego bezprawnego zamachu przeciwko życiu lub zdrowiu ludzkiemu albo w pościgu za sprawcą takiego zamachu, zbiorowego zakłócenia porządku publicznego (Na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 września 1990 r. w sprawie określenia przypadków oraz warunków i sposobów użycia przez policjantów środków przymusu bezpośredniego. (Dz.U. 1990 nr 70 poz. 410)

¹³ Ustawa o policji z dnia 06.04.1990 r. z późniejszymi zmianami. (Dz.U. z 2011 r. nr 287 poz. 1687)

¹⁴ Art.231 Funkcjonariusz publiczny, który przekraczając swoje uprawnienia lub nie dopełniając obowiązków działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego podlega karze ograniczenia wolności do lat 3 - Na podstawie Ustawy z dnia 06.06.1997 r. Kodeks Karny (Dz.U. 1997.88.553)

zakończeniu danego zabezpieczenia prowadzona jest analiza, która ma na celu wykazanie czy użyto środków adekwatnych do zagrożenia lub też czy można było w inny sposób przywrócić ład i porządek. Ponadto policjanci mają prawny obowiązek udzielić pierwszej pomocy osobom poszkodowanym. Oddziały Policji muszą również dysponować odpowiednimi **środkami transportu** do przewozu osób jak też pojazdy specjalistyczne. Pojazdy biorące udział w zabezpieczeniach muszą być specjalnie przystosowane oraz wyposażone. Radiowozy muszą mieć możliwość założenia krat na szyby.

Szkolenie jest integralną, nieodzowną częścią przygotowania do imprezy masowej. W związku z wykonywaniem przez policjantów czynności o różnym charakterze i uczestniczenia w specyficznych sytuacjach podczas prowadzonych interwencji, policjanci wymagają ciągłego szkolenia. Należy do nich szkolenie policjantów przygotowujące do zabezpieczenia imprezy masowej. Zajmują się nim specjaliści z zakresu szkolenia. Ćwiczenia przygotowujące do ochrony danego przedsięwzięcia prowadzone są w jednostkach policji do tego przygotowanych i wyposażonych w odpowiedni sprzęt. Wszystkie ćwiczenia praktyczne odbywają się na powietrzu niezależnie od pogody i pory roku. Podczas wykonywania symulowanych zadań policjanci są ubrani i wyposażeni w sprzęt policyjnego zabezpieczenia (identycznie jak w przypadku zakłócenia porządku na imprezie masowej). Podczas szkoleń z zakresu postępowania podczas naruszenia porządku publicznego oraz doskonalenia umiejętności w wychwytywaniu agresywnych osób z tłumu, funkcjonariusze podnoszą sprawność i efektywność swojego działania. W przypadku imprezy masowej ilość policjantów w stosunku do liczby uczestników imprezy jest niewielka. W związku z powyższym aby podwyższyć sprawność i efektywność działań, policjanci ćwiczą tworzenie szyków w poddziałach zwartych, które mimo mniejszej ilości funkcjonariuszy w stosunku do agresorów powodują, iż policjanci mają przewagę psychologiczną. Działania w przypadku naruszenia porządku prawnego prowadzone są odpowiednią ilością policjantów w sile plutonu lub kompanii. Działanie pojedynczego policjanta w przypadku zbiorowego zakłócenia nie daje rezultatów. Formowanie szyków i ugrupowań policyjnych polega na odpowiednim rozmieszczaniu sił i środków, które są dostosowane do wykonywania zadań służbowych. Rozwinięte pododdziały mogą przybierać formę kordonów, dwu kordonów zwartych lub rozczłonkowanych, linii posterunków i patroli, tyralier policyjnych w kształcie linii, skosu, klina lub oskrzydlenia.¹⁵

W związku z dbaniem o **społeczny wizerunek** policji wprowadzono zarządzenie nr 7 Komendanta Głównego Policji w którym określono wizerunek umundurowanego policjanta oraz określono zasady zachowania w tym kultury osobistej oraz kultury języka. W powyższym akcie prawnym określono, iż każdy policjant ma przestrzegać zasad etyki zawodowej oraz stosować się do zasad poprawnego zachowania. W zarządzeniu mowa jest między innymi o wyglądzie policjanta np. widoczny tatuaż czy permanentny makijaż eliminuje policjanta z pełnienia służby na rzecz Rzeczypospolitej Polskiej.¹⁶

¹⁵ Na podstawie zarządzenia nr.114 Komendanta Głównego Policji z 19.12.2006 w sprawie szyków ugrupowań, oraz przemieszczania się oddziałów i pododdziałów policji (Dz. Urz. KGP z 2007 nr 1 poz.1 nr 11 poz.94)

¹⁶ Na podstawie Zarządzenia KGP nr.7 poz. 18 z dnia 01.03.2013 r. w sprawie regulaminu musztry w Policji.

Następnym elementem ważnym dla służb zabezpieczających imprezę masową jest **łączność**. W celu korzystania ze środków łączności wykorzystywana jest logistyka miejska w postaci nadajników oraz przekaźników do radiotelefonów. Bez sprawnego systemu łączności nie było by możliwości wykonywania zadań w sposób prawidłowy oraz możliwości reagowania na zmieniającą się sytuację i zagrożenia. Potocznie można określić, iż bez łączności Policja jest głucha. Za prawidłowe funkcjonowanie radiotelefonów oraz ich sprawność odpowiada wyodrębniona w strukturach każdej Komendy Wojewódzkiej Policji, komórka łączności. Celem pracy powyższej komórki jest organizacja i utrzymywanie systemów łączności radiowej zarówno konwencjonalnej, cyfrowej oraz przewodowej. Na potrzeby imprezy masowej potocznie nazywani łącznościowcy uruchamiają stanowiska dowodzenia oraz komunikacje między poszczególnymi pododdziałami policyjnymi. W przypadku awarii systemu łączności radiowej wykorzystywane są telefony komórkowe. Sekcja łączności odpowiada za sporządzenie planu organizacji łączności, który pozwala osobom uczestniczącym w zabezpieczeniu poznać zasady komunikowania się pomiędzy sobą. Przydziela poszczególne kanały radiowe wraz z częstotliwościami wyznaczonym policjantom. Oczywiście podczas zabezpieczenia danego przedsięwzięcia należy bezwzględnie przestrzegać zasad prowadzenia korespondencji radiowej jakie zostały zawarte w zarządzeniu nr.734 KGP z 30.07.2007 r w sprawie organizacji łączności radiowej oraz sposobu prowadzenia korespondencji radiowej w jednostkach organizacyjnych policji. Ma to na celu przekazywanie jasnych komunikatów przez osoby odpowiedzialne za poszczególne odcinki dowodzącemu danym zabezpieczeniem. Obecnie polska policja posiada trzy niezależne systemy łączności polegające na komunikowaniu się za pomocą systemów analogowych, trankingowych jak też cyfrowych.

Analiza ryzyka w przypadku imprezy masowej służy określeniu działań o charakterze przestępczym i innych zdarzeń niebezpiecznych, które mogą wystąpić i wpływać na bezpieczeństwo. Głównym zadaniem służb operacyjnych jest sporządzenie analizy ryzyka. Odpowiednia praca służb kryminalnych musi prowadzić do wyeliminowania potencjalnego zagrożenia w zarodku. Wymienione służby muszą mieć wiedzę na temat potencjalnych zagrożeń np. ustawek kibiców, zamachów lub innych działań przestępczych mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo imprezy. W związku z imprezami masowymi policja ma obowiązek przeprowadzić analizę ryzyk, które mogą potencjalnie nastąpić. Analiza zagrożeń ma na celu określenie prawdopodobieństwa występowania czynów przestępczych i innych zdarzeń mogących mieć wpływ na przebieg przedsięwzięcia. W związku z powyższym policja, metodami operacyjnymi prowadzi rozpoznanie, które ma na celu wskazanie ewentualnych zagrożeń jakie mogą wystąpić. W przypadku imprezy podwyższonego ryzyka opracowanie musi zawierać charakterystykę imprezy. Analiza musi zawierać wnioski, uwagi i informacje dodatkowe które mają na celu neutralizację zagrożeń. Dokument musi zawierać działania jakie zostały podjęte w związku z powyższymi ustaleniami. Wszystkie te informacje zbierają służby kryminalne, analizują, a następnie w formie syntetycznej piszą opracowanie, które ma na celu pomoc dowodzącemu danym zabezpieczeniem w skierowaniu służb w miejsca gdzie mogą wystąpić potencjalne niebezpieczeństwa.

W przypadku imprez masowych, powoływany jest **sztab dowodzenia** którego celem jest monitorowanie zabezpieczenia, skoordynowanie działań służb oraz podejmowanie decyzji i wydawanie poleceń. Duże imprezy masowe ze względu na znaczną ilość uczestników jak też możliwych przypadków zagrożenia ładu i porządku publicznego wiąże się z koniecznością skierowania dużych oddziałów policyjnych. Należy nadmienić, iż część imprez posiada stopień podwyższonego ryzyka bezpieczeństwa. Kierowanie imprezą masową i użycie pododdziałów policji wiąże się z organizacją systemu dowodzenia. W przypadku operacji policji o dużym zasięgu terytorialnym o powołaniu sztabu dowodzenia decyduje Komendant Główny policji lub też mający kompetencje na terenie danego regionu Komendant Wojewódzki Policji. Policja jest instytucją zhierarchizowaną i nie ma tu miejsca na dowolność działań. Wszystkie wykonywane działania odbywają się na zasadzie poleceń i rozkazów i nie ma tu miejsca na ich interpretację.

Formy w jakich stosuje się działania organów policyjnych oraz realizacji zadań związanych z mogącymi powstać sytuacjami kryzysowymi do których w szczególności zaliczamy imprezy o podwyższonym ryzyku bezpieczeństwa w tym kompetencje dowodzących oraz utworzenia i zadania sztabów dowodzących określa zarządzenie nr.213 KGP z 28.02.2007 w sprawie metod i form przygotowania i realizacji zadań Policji w przypadku zagrożenia życia i zdrowia ludzi lub ich mienia albo bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Dowodzenie stanowi jedną z najistotniejszych form działania, które ma zapewnić sprawny przebieg danego przedsięwzięcia. Dowodzenie musi być ukierunkowane i ma na celu działanie dowódcy w ramach dostępnych sił policyjnych, które ma za zadanie zapewnienie wysokiej mobilności działań oraz zdolność sił i środków, która winna się charakteryzować sprawnym podejmowaniem decyzji i braniem za te polecenia odpowiedzialności. Charakter powyższych działań winien się charakteryzować precyzyjnym rozdziałem sił i środków w ramach danego zabezpieczenia oraz kontrolą nad wykonywanymi czynnościami przez podległe służby. Skuteczne dowodzenie nie jest możliwe bez wypracowania i stosowania zasad dowodzenia. Opracowanych teoretycznie to znaczy ustalonych w toku przeprowadzonych czynności operacyjnych a następnie zweryfikowanych w praktyce reguł postępowania, które pozwalają określić najbardziej trafny sposób działania dowódców podczas prowadzonych działań. Opracowania teoretyczne mają na celu ukazanie tego co już wiemy np. jaka będzie ilość uczestników, jakimi środkami transportu przybędą na imprezę. W zależności od wielkości oraz umiejscowienia danej imprezy można wyodrębnić trzy poziomy dowodzenia:¹⁷

- Podstawowy – na który składa się między innymi: ustalenie rodzaju zagrożenia, izolacja terenu, zorganizowanie objazdów, ochrona mienia oraz udzielenie pomocy poszkodowanym;
- Taktyczny – polega w szczególności na ocenie zagrożenia, określeniu celu, wyznaczeniu zadań dla osób kierujących przedsięwzięciem, koordynacji wykonania zadań, ocenie wielkości sił i środków;

---

¹⁷ Na podstawie wytycznych nr 3 KGP z dnia 16.06.200 r. w sprawie postępowania policji warunkach katastrofy naturalnej i awarii technicznej oraz w czasie zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu ludzi środowiska, s.18-19

- Strategiczny – jest to poziom w trakcie którego realizujemy funkcję kierowania, koordynowania i kontrolowania wobec wszystkich podległych sił w celu wykonania określonych zadań.

Dowodzący w swoich działaniach muszą się kierować przepisami zawartymi w ustawie o zmianie ustawy o zarządzaniu w sytuacjach kryzysowych z dnia 17.09.2007 w której za główną tezę należy uznać, iż zarządzaniem kryzysowym jest działanie publicznych organów administracyjnych polegającym na przeciwdziałaniu sytuacjom kryzysowym, a w razie ich zaistnienia reagowanie i kontrola nad nimi poprzez zaplanowane działania oraz w miarę możliwości odtwarzanie uszkodzonej infrastruktury w celu przywrócenia stanu pierwotnego.¹⁸ Przedstawicielem strony rządowej w zakresie działań w sprawie zarządzania kryzysowego na terenie województwa jest właściwy wojewoda. Dlatego dowodzący w razie zaistnienia sytuacji kryzysowej w pierwszej kolejności muszą poinformować właściwego terenowo wojewodę, który ma obowiązek podjąć działania zmierzające do uruchomienia odpowiednich służb w celu usunięcia skutków zagrożeń. Działania zespołu zarządzania kryzysowego nie ograniczają się jedynie do imprez masowych, lecz innych nieprzewidzianych zdarzeń takich jak pożar, powódź itp. W zarządzaniu kryzysowym można wyróżnić cztery fazy:¹⁹

- pierwszą z faz jest zapobieganie zdarzeniom krytycznym, które mają na celu eliminowanie lub znaczne ograniczenie prawdopodobieństwa ich wystąpienia;
- drugą z faz jest odpowiednie przygotowanie ilości sił i środków adekwatnych do potencjalnego zagrożenia, które pozwolą na efektywne działanie w przypadku zdarzeń niebezpiecznych;
- następną fazą jest reakcja, mająca na celu zahamowanie sytuacji kryzysowych, a także w miarę możliwości zminimalizowania występowania szkód;
- ostatnią fazą jest odbudowa, która zmierza do opanowania zagrożenia i powrotu do stanu sprzed sytuacji kryzysowej.

Aby dobrze wypełnić zaplanowane zadanie, należy sporządzić **konceptje oraz plany działań**, określić jaka ilość ludzi i sprzętu jest niezbędna do wykonania zabezpieczenia. Dowodzący muszą wiedzieć jakimi środkami sprzętem i liczbą policjantów będą dysponować, gdzie będzie odbywać się impreza oraz jakie zadania zostaną na nich nałożone. Organizacja służby jest odpowiedzialna za przygotowanie planów przedsięwzięć oraz koncepcji działania. W przedmiotowych dokumentach muszą znajdować się różne warianty działań umiejscowienie pododdziałów, ilości i rodzaj sprzętu transportu oraz wyposażenia jakie muszą posiadać funkcjonariusze.

Drugą zasadą jest weryfikacja dokonanych ustaleń w terenie, drogach dojazdu i na miejscu odbywania się imprezy. Zespół dowodzący musi znać topografię miasta i ustalić na żywo możliwe sposoby działania kibiców i zapobieganie. W przypadku dużych imprez przeprowadza się rekonesans, który ma na celu wizualne sprawdzenie w jaki sposób w przypadku zagrożenia będą przebiegać

¹⁸ Na podstawie ustawy o zarządzaniu kryzysowym z dnia 26.04.2007 r. (Dz.U. z 2007 roku nr 89 poz. 590)

¹⁹ Na podstawie A Zabłocka-Kluczka, *Próba – zeszytu naukowego. Oceny procesu zarządzania kryzysowego w kontekście zapewnienia bezpieczeństwa publicznego w Polsce* WSOWL z 2010 nr 3, s. 193 i 194

działania służb. Takie sprawdzenie rejonu daje możliwość odpowiedniego umiejscowienia służb oraz ustalenie czy przygotowane plany są zgodne z aktualną sytuacją.

W celu pomocy organizacyjnej dla danego przedsięwzięcia stworzono policyjne systemy informacyjne które w znaczny sposób pomagają w kierowaniu podległymi służbami poprawiają komfort pracujących a przy tym poprawiają ich efektywność. Wśród wielu systemów informatycznych można wydzielić trzy które są szczególnie przydatne podczas imprez masowych są to systemy prim, smi, swd.

Tabela nr 4: Systemy informatyczne używane podczas zabezpieczenia imprez masowych

System informatyczny	Charakterystyka
PRIM (policyjny rejestr imprez masowych)	do zadań systemu należy w szczególności gromadzenie i systematyzowanie informacji dotyczących imprez, poprawa efektywności rozpoznawania zagrożeń, planowanie sił i środków do zabezpieczenia umożliwienie wsparcia służb w zakresie analizy zdarzeń które zaistniały, przyspieszenie i zautomatyzowanie przepływu danych pomiędzy poszczególnymi jednostkami policji.
SMI (system meldunków informacyjnych)	jest centralnym zbiorem informacji którego zadaniem jest gromadzenie i przetwarzanie informacji uzyskanych w toku wykonywania czynności służbowych przez poszczególnych policjantów
SWD (system wspomaganie dowodzenia policji)	teleinformatyczny system wspomagający pracę oraz działania operacyjne policji. Tworzy jednorodną platformę wspierającą obsługę zdarzeń, zgłoszeń oraz koordynację służb porządkowych ²⁰

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwartalnika policyjnego wydanego przez Centrum Policji w Legionowie nr. 1(18)/2012

Podczas imprezy masowej, najważniejszą rzeczą jest **współdziałanie służb ratunkowych** tj. policji, straży pożarnej, pogotowia, straży miejskiej, służb miejskich oraz służb organizatora. Logistyka ma tutaj zastosowanie np. poprzez odpowiednie umieszczenie tychże służb, zapewnienie dróg dojazdu oraz systemy łączności. Zadaniem dowodzącego jest stały kontakt z innymi służbami ratowniczymi, a w przypadku powstałych zagrożeń koordynowanie działań służb działających podczas zabezpieczenia.

Imprezy masowe pochłaniają lwią część środków ze względu na zaangażowanie dużej ilości policjantów i sprzętu. Oczywiście koszty poszczególnych imprez są różne. Uwarunkowane to jest w szczególności ilością potencjalnych uczestników oraz zagrożeniami charakteryzującymi daną imprezę. W roku 2012 na terenie całego kraju odbyło się 7118 imprez masowych w których policja prowadziła bezpośrednio działania zabezpieczająco ochronne. W związku z zabezpieczeniem w/w przedsięwzięć do zabezpieczenia skierowano łącznie

²⁰ Na podstawie kwartalnika policyjnego wydanego przez Centrum Policji w Legionowie nr 1(19)/2012 ISSN 1898-1453, s. 46 art. *Systemy informatyczne wykorzystywane w policji*

458 414 funkcjonariuszy. Największą ilość policjantów tj. 297 920 skierowano w ubiegłym roku do zabezpieczenia meczów piłki nożnej co stanowiło 65% skierowanych funkcjonariuszy do zabezpieczenia imprez. W ramach przedsięwzięć policyjnych prowadzonych w związku z organizowanymi w 2012 roku imprezami masowymi zrealizowano 3 398 zabezpieczeń przejazdów uczestników imprez w których zaangażowano do realizacji tego zadania 48 566 funkcjonariuszy. Najwięcej bo aż 91,2% zabezpieczeń przejazdów uczestników (patroli zabezpieczających) wykonano w związku z konwojowaniem kibiców piłkarskich, angażując 45 577 policjantów (93,8% ogółu sił kierowanych do działań związanych z przejazdami uczestników imprez masowych). Na wykonanie działań związanych z przeprowadzaniem imprez masowych w 2012 roku Policja wydała 76 771 577 zł, tj. o 35 279 712 zł więcej niż w 2011 roku (41 491 865 zł) – co dało 85% wzrost w tej kategorii. Zdecydowanie największe koszty Policja poniosła w związku z działaniami na rzecz zabezpieczania meczów piłki nożnej – 48 042 565 zł (62,6%). Zabezpieczanie przejazdów uczestników imprez masowych pochłonęło w 2012 roku 3 931 165 zł, tj. o 5,8% mniej niż w 2011 roku (4 172 824 zł).²¹ Oczywiście można stwierdzić, iż był to okres specyficzny ze względu na odbywające się mistrzostwa Europy w piłce nożnej. W roku 2012 na terenie województwa pomorskiego odbyły się 602 imprezy masowe w tym 24 o podwyższonym ryzyku bezpieczeństwa.²² Przedsięwzięć związanych z zabezpieczeniem meczów piłki nożnej było 214. Wszystkie przedsięwzięcia zakwalifikowane jako imprezy o podwyższonym ryzyku bezpieczeństwa. Zbiorowych zakłóceń prawa było sześć i wszystkie te rozruchy miały miejsce w związku z odbywającymi się meczami piłki nożnej. Ekscesów związanych z imprezami masowymi było oczywiście dużo więcej, lecz wybryki nie prowadziły do zbiorowego zakłócenia porządku. W przypadku przedmiotowych naruszeń prawa działania policji prowadzone były w formie interwencji bez angażowania dużych sił i środków. Sankcje odnośnie powyższego naruszenia prawa są unormowane w ustawie o bezpieczeństwie imprez masowych. Ilość policjantów wykorzystanych do czynności zabezpieczająco ochronnych wyniosła 50 742. W głównej mierze ilość funkcjonariuszy została użyta do zabezpieczenia meczów piłki nożnej tj. 31 255 co stanowi 61,6% ogólnej liczby użytych sił. W meczach podwyższonego ryzyka brało udział 3 937 policjantów.

Należy nadmienić, iż tylko imprezy związane z organizowaniem meczów piłki nożnej kwalifikowano jako imprezy o podwyższonym ryzyku bezpieczeństwa.²³ Łączna ilość policjantów zabezpieczająca imprezy masowe to 50 742 w tym :

- zabezpieczenie meczy piłkarskich 31 255 funkcjonariuszy co stanowi 61,6% przy 214 meczach

²¹ Dane na podstawie raportu o bezpieczeństwie imprez masowych w 2012 opracowanym przez sztab policji Komendy Głównej Policji zatwierdzony przez I Zastępcę Komendanta Głównego Policji nadinsp. Krzysztofa Gajewskiego

²² Na podstawie dostępnych danych wewnętrznych KWP Gdańsk - zestawienie imprez masowych w województwie pomorskim w roku 2012 r.

²³ Impreza o podwyższonym ryzyku generuje większe koszty, czasami nawet dziesięciokrotnie większe niż w przypadku normalnego poziomu bezpieczeństwa związane to jest z potrzebną ilością sił i środków do danego zabezpieczenia, a podyktowane jest to w szczególności antagonistycznym nastawieniem do siebie poszczególnych grup uczestników.

- pozostałe imprezy masowe – 19 487 funkcjonariuszy co stanowi 21,4% przy 388 imprezach

Pomimo prawie dwukrotnie mniejszej ilości meczy piłkarskich niż pozostałych imprez masowych to mecze piłkarskie wymagały zaangażowania 61,6% policjantów. Ponadto jak wynika z przedstawionych danych zbiorowe zakłócenia porządku zaistniały wyłącznie podczas imprez związanych z odbywającymi się meczami piłki nożnej.

Podsumowanie

Głównym zadaniem służb porządkowych jest ochrona życia i zdrowia ludzi przed bezprawnymi zamachami, poprzez zapewnienie porządku publicznego oraz koordynację i organizację przedsięwzięć polegających na kierowaniu działaniami policyjnymi. Szczególnym rodzajem przedsięwzięcia jest zabezpieczenie imprezy masowej.

Zadaniem służb mundurowych podczas imprezy masowej jest zapewnienie bezpieczeństwa w rejonie odbywania się imprezy, koordynacja ruchu kołowego i pieszego, a także zapewnienie bezpieczeństwa na drogach dojazdu i powrotu uczestników imprezy masowej tj. na dworcach, lotniskach, trasach przejazdu. Działania Policji polegają w szczególności na transporcie policjantów, koordynacji ruchu na drogach, konwojowaniu uczestników w środkach komunikacji miejskiej, planowaniu, organizowaniu łączności i przedsięwzięć o charakterze organizacyjnym. itp. W celu realizacji nałożonych zadań policjanci są wyposażeni w sprzęt ochrony osobistej, odpowiednie uzbrojenie, jak też specjalistyczne urządzenia i środki transportu które w znacznym stopniu poprawiają komfort oraz efektywność działań Policji.

Jednym z najważniejszych aspektów sprawnej pracy służb porządkowych jest umiejętność kierowania siłami policyjnymi poprzez sprawne dowodzenie polegające w szczególności na umiejętnym dyslokowaniu dostępnych sił i środków oraz właściwym podejmowaniu decyzji, które powodują, że nie dochodzi do sytuacji konfliktowych.

Ważną rolę odgrywa również wyszkolenie funkcjonariuszy zarówno pod kątem sprawności fizycznej jak też umiejętności działań w szykach i ugrupowaniach policyjnych. Szkolenia przygotowujące policjantów do działań prowadzone są przez cały rok niezależnie od pory roku oraz pogody. Celem ćwiczeń jest utrzymywanie ciągłej gotowości do podjęcia działań.

Najważniejszą rzeczą w przypadku przygotowań do zabezpieczenia imprezy masowej jest odpowiednie rozpoznanie oraz przewidywanie mogących wystąpić zagrożeń. Wypracowane procedury i algorytmy działań pomagają przywrócić porządek w sytuacji zaistnienia zdarzeń kryzysowych. Duży nacisk położony jest na przygotowanie psychologiczne policjanta do zaistniałych sytuacji konfliktowych oraz prowokacji sił mundurowych.

Reakcja pododdziałów policyjnych wiąże się ze ścisłym przestrzeganiem obowiązującego prawa, które w niektórych sytuacjach krępuje działania służb mundurowych. Przed użyciem sił porządkowych, muszą zostać wyczerpane wszelkie środki przewidziane obowiązującym prawem. Policja wykorzystuje również środki zapobiegawcze oraz korzysta z nabytej na szkoleniach wiedzy dotyczącej oddziaływania psychologicznego. Użycie siły w przywracaniu porządku jest zawsze ostatecznością i wiąże się z potencjalnymi obrażeniami zarówno

u agresorów jak też interweniujących policjantów. W związku z powyższym interwencje policyjne muszą mieć charakter efektywny, a nie efektowny.

Największe koszty jak też uciążliwość dla mieszkańców danego miasta na którym odbywa się dane przedsięwzięcie są imprezy związane z odbywającymi się meczami piłki nożnej. Rozgrywki piłkarskie generują lwią część kosztów ponoszoną przez Policję w stosunku do innego rodzaju zabezpieczania imprez masowych. Koszty ponoszone przez policję to w szczególności koszty osobowe i sprzętowe. Ma to związek nie tylko z zabezpieczeniem samej imprezy ale dróg dojazdu uczestników, czy też jak w przypadku imprez o podwyższonym ryzyku sklepów, stacji benzynowych itp., które na trasie odwiedzają kibice, co wiąże się z zagrożeniem kradzieżami oraz innymi agresywnymi zachowaniami w stosunku do osób postronnych.

Nie sposób również zgodzić się z tezą wygłaszaną w mediach przez rzeczników policyjnych, że zabezpieczenie imprez masowych nie odbywa się kosztem bezpieczeństwa mieszkańców. Pomimo, iż w dniu imprezy ilość sił jest ogromna co powoduje, iż bezpieczeństwo jest na wysokim poziomie, to w dniach następnych ilość sił na ulicach miast jest o wiele mniejsza. Powodem tego stanu rzeczy jest to, iż policjanci nie mogą generować nadgodzin. W związku z powyższym za zabezpieczenie imprezy masowej trzeba udzielić dnia wolnego w innym dniu miesiąca. Imprezy masowe powodują, iż mniej policjantów w następnych dniach patroluje ulice. Warto podjąć dyskusję na temat partycypacji w kosztach organizatorów imprez masowych o charakterze komercyjnym. Organizatora nie interesują drogi dojazdu oraz zachowanie uczestników przed i po imprezie. Nawet w przypadku gdy zakłócenie ma miejsce na stadionie organizator nie jest w stanie przywrócić naruszonego porządku, ponieważ posiada za małe siły, które ponadto nie są odpowiednio wyszkolone i przygotowane do tłumienia ewentualnych zamieszek. Chęć jak największego zysku sprawia, iż organizatorzy zatrudniają tylko tyle służb ochrony aby wypełnić podstawowe wymogi zawarte w Ustawie o Bezpieczeństwie Imprez Masowych. Kierownik danego obiektu zdaje sobie sprawę, że gdy nie da rady przywrócić porządku swoimi siłami to na pisemną prośbę organizatora interweniuje policja. Ponadto rozprawy sądowe za naruszenie przepisów prawa, polegające na zakłóceniu porządku publicznego i wybrykach chuligańskich powinny być prowadzone w trybie przyspieszonym, a kary powinny być natychmiastowe i surowe aby odstraszać potencjalnych agresorów. Niestety ze strony Sądów nie widać determinacji w zwalczaniu wybryków chuligańskich i skutecznej egzekucji prawa. Mentalność sądów do wymierzania kar w górnym zakresie zagrożenia jest znikoma. Stosowane przez sądy środki represji mieszczą się w dolnym przedziale zagrożenia karą. Wymierzane kary są bardzo niskie, co tym bardziej rozzuchwala potencjalnych sprawców czynów zabronionych.

Streszczenie

Głównym zadaniem policji jest ochrona życia i zdrowia ludzi, przed bezprawnymi działaniami poprzez zapewnienie porządku publicznego oraz koordynację i organizację przedsięwzięć przeprowadzanych przez policję.

Celem tego artykułu jest pokazanie, jak duża ilość zasobów ludzkich i środków jest potrzebna, aby wypełnić misję, którą jest ochrona imprez publicznych.

Zadania logistyczne składają się w szczególności z transportu policji, koordynacji ruchu drogowego, eskortowania uczestników transportu publicznego, planowania, organizowania komunikacji i działania organizacji itp. W celu realizacji zadań policjanci wyposażeni są w sprzęt ochrony osobistej, odpowiednie wyposażenie, a także specjalistyczny sprzęt i środki transportu, które w znacznym stopniu poprawiają komfort i skuteczność Policji. Ze względu na stopień ryzyka w realizowanych projektach, duża liczba policjantów, jak i sprzętu oddelegowywana jest w tym czasie do patrolowania ulic, celem zapewnienia bezpieczeństwa odwiedzającym dane wydarzenie.

Celem artykułu było pokazanie, jak ogromne wysiłki i zasoby są mobilizowane, aby zabezpieczyć imprezę masową o podwyższonym ryzyku bezpieczeństwa, co wiąże się z ogromnymi kosztami ponoszonymi przez społeczeństwo jako całość. Przedstawiono również zadania poszczególnych komórek w organizacji policji i środków technicznych, które są konieczne do zabezpieczenia projektu. Omówiono również opcje taktyczne i zagrożenia, jakie stwarzają tego typu imprezy

Summary

The main task of the police is to protect the life and health of people from unlawful attacks by ensuring public order and coordination and the organization of projects involving conducting the police. A special type of project is to protect the public events. The security of mass events is a major logistical challenge for the police.

The purpose of this paper is to show how large amount of manpower and resources are needed to fulfill the mission, which is to protect the public events.

Logistical tasks consist in particular of transport police, traffic coordination, escorting participants in public transport, planning, organizing communications and activities of an organization etc. In order to fulfill the tasks police officers are equipped with personal protective equipment, adequate equipment, as well as specialized equipment and means of transport which will greatly improve the comfort and efficiency of the Police. Due to the degree of risk in projects carried out, a large number of police officers and the hardware is separated from patrolling the streets in a given period to ensure the safety of visitors to events.

The purpose of this paper is to show how huge efforts and resources are mobilized to secure a mass event with a higher safety risk, which involves huge costs borne by society as a whole. It also presents the task of individual cells in the police organization and technical measures as are necessary to secure the project. It also discusses policy options and the risks posed by this type of event.

Bibliografia

1. *Bazy danych* Komendy Wojewódzkiej Policji w Gdańsku
2. Bejger W., Bolesław Stanejko Grzegorz, podręcznik akademicki, *Ochrona osób i mienia*. Wydawnictwa akademickie i profesjonalne. Warszawa 2010
3. *Dane wewnętrzne* KWP Gdańsk – zestawienie imprez masowych w województwie pomorskim w roku 2012.
4. Decyzja 156 KGP zmieniająca decyzję w sprawie uznawania sprzętu transportowego za zbędny, jego zbywania i kasacji z 28.06.2003 roku (Dziennik urzędowy nr 12 KGP z dnia 10 lipca 2003)

5. Gajewski Krzysztof, *Raport o bezpieczeństwie imprez masowych w 2012* opracowanym przez sztab policji Komendy Głównej Policji zatwierdzony przez I Zastępcę Komendanta Głównego Policji. Warszawa 2013
6. Gazeta Policyjna nr 10 październik, artykuł w *spadku po euro*. Warszawa 2012
7. Gazeta Policyjna nr 5 maj, artykuł *Duży może...* Warszawa 2012
8. Górski P., Sienkiewicz P., Świeboda H., *Zagrożenia dla bezpieczeństwa logistycznego imprez masowych*. (w:) J. Kacprzyk, A. Najgebauer, P. Sienkiewicz (red.), *Badania operacyjne i systemowe a zagadnienia społeczeństwa informacyjnego, bezpieczeństwa i walki*, Wyd. Polskie Towarzystwo Badań Operacyjnych. Warszawa 2008
9. Instrukcja eksploatacji plecakowych miotaczy pieprzu z Warszawa 2008
10. Instrukcji obsługi armatki wodnej Tajfun III z 2009 roku
11. Kwartalnik policyjny nr 1(19), artykuł *Systemy informatyczne wykorzystywane w Policji* wydany przez Centrum Policji w Legionowie 2012
12. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20.05.2009 r. w sprawie umundurowania policjantów (Dz. U. nr 90 poz. 738)
13. Rozporządzenie Rady Ministrów dnia 19 lipca 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu użycia oddziałów i pododdziałów Policji oraz Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w razie zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub zakłócenia porządku publicznego (Dz. U. 2005 nr 135 poz. 1134)
14. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 września 1990 r. w sprawie określenia przypadków oraz warunków i sposobów użycia przez policjantów środków przymusu bezpośredniego (Dz. U. 1990 nr 70 poz. 410).
15. Szymonik A., *Logistyka w bezpieczeństwie*, Wydawnictwo Difin, wydanie 2. Warszawa 2011
16. Szymonik A., prof. PŁ Politechnika Łódzka Wydział Organizacji i Zarządzania, Katedra Zarządzania Produkcją i Logistyki na podstawie strony <http://www.ptib.pl/en/component/remository/?func=startdown&id=415> (pobrano 08.02.2013)
17. Truś T., Januła E., *Ekonomia logistyki*, Wydawnictwo Difin. Warszawa 2011
18. Ustawa o bezpieczeństwie imprez masowych z dnia 20 marca 2009 roku (Dz. U. 2009 nr 602 poz. 504 z późn. zm.)
19. Ustawa o Policji z dnia 06.04.1990 r. z późniejszymi zmianami (Dziennik Ustaw z 2011 r. nr 287 poz. 1687).
20. Ustawa o Zarządzaniu Kryzysowym z dnia 26.04.2007 r. (Dz. U. z 2007 roku nr 89 poz. 59012)
21. Ustawa z dnia 06.06.1997 r. Kodeks Karny (Dz. U. 1997 nr 88 poz. 553 z późn. zmianami).
22. Wytoczne nr 3 KGP z dnia 16.06.2000 r. w sprawie postępowania policji warunkach katastrofy naturalnej i awarii technicznej oraz w czasie zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu ludzi środowiska.

23. Zabłocka-Kluczka A., Próba – zeszyt naukowy, *Oceny procesu zarządzania kryzysowego w kontekście zapewnienia bezpieczeństwa publicznego w Polsce* WSOWL z 2010
24. Zarządzenia KGP nr 7 poz. 18 z dnia 01.03.2013 r. w sprawie regulaminu musztry w Policji.
25. Zarządzenia Nr 13 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia norm wyposażenia jednostek, komórek organizacyjnych Policji i policjantów oraz szczegółowych zasad jego przyznawania i użytkowania (Dz. Urz. KGP z dnia 30 września 2002 r.)
26. Zarządzenie nr 114 Komendanta Głównego Policji z 19.12.2006 w sprawie szyków ugrupowań oraz przemieszczania się oddziałów i pododdziałów policji (Dz. Urz. KGP z 2007 nr 1 poz. 1 nr 11 poz. 94)
27. Zarządzenie Nr 467 Komendanta Głównego Policji z dnia 9 maja 2005 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wzorów i typów wprowadzanej na uzbrojenie Policji broni gładkolufowej typu MOSSBERG kal. 12/76 oraz SDASS IMPERATOR kal. 12/76 (Dz.Urz.KGP.05.10.58)
28. Zarządzenie nr 715 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 grudnia 2003 roku w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania nieetatowych pododdziałów i oddziałów prewencji Policji tekst jednolity zawiera zmiany wprowadzone przez Zarządzenie nr 830/04 KGP, Zarządzenie nr 1564/05 KGP, Zarządzenie 962 KGP; Dz. U. z 2013 r. poz. 15 Dziennik Urzędowy Komendy Głównej Policji 2003 nr 22 poz. 127
29. Zarządzenie nr 982 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 września 2007 r. w sprawie zasad organizacji i trybu wykonywania przez Policję zadań związanych z rozpoznaniem, zapobieganiem, zwalczaniem przestępstw i wykroczeń popełnianych w związku z imprezami sportowymi oraz gromadzenia i przetwarzania informacji dotyczących bezpieczeństwa masowych imprez sportowych (Dz. Urz. KGP z dnia 1 października 2007)
30. Żółtaszek W., Lorkowski R., Zakład Wyszkożenia Specjalnego *Strzelba gładkolufowa kaliber 12/76Mossberg*, Wyd. II, Szkoła Policji w Katowicach z 2009